

Elúszik az árral a SZUE

A „jogging”, azaz a kocogás jelenleg a legolcsóbb testmozgást biztosító tevékenységek egyike. Egyszeri beruházással — tornacipő, melegítő vásárlásával — a sportos egyének annyit futhatnak, ott és akkor, ahol és amikor nekik tetszik. A másik közkedvelt testedző mód, az úszás, már nem biztosít ekkora önállóságot, mivel vízhez, medencéhez, intézményhez kötött. A jeges Tiszában úszkálást pedig még nem honosítottuk meg, de gyanítom, hogy azt amúgy is tiltanák.

A SZUE-nek ez évtől saját lábán állva kell megélnie bevételeiből, s mivel a fürdőztetés mindig is ráfizetéses vállalkozás volt, s a tíz éve megállapított dotáció már nem fedezi a Szegedi Vízművek

és Fürdők Vállalat költségvetési kiadásait, a kényszerűség — tanácsi támogatás híján — drasztikus áremelésre készítette az amúgy felüzemben működő fürdőt. A vállalat vezetőségének előbb nem is állt szándékában éves úszóbérletet kiadni, de a törzsvendégek kérésére módosított elképzelése, s mégis, bár némileg tupírozott áron — 600 forintól 1500-ra emelve — kiadta éves bérleteit. Örültek hát a hús éve nap mint nap, reggel hatra üzni járok, tovább lubickolhatnak az átépítés miatt zárva tartó fűtött kupolán kívül a nyílt ég alatt, két és félszer annyit. Ezért a pénzért azonban valószínűleg később sem fürdőzhetnek majd a kupola alatt azok a sportos nyugdíjasok, akik

tavaly már-már megszokták ezt. A gőzfürdő várható lerobbanását ugyanis annak felújításáig a kupola alatti medencékkel váltánák ki...

A vízigyógyászat, azonkívül, hogy fontos egészségügyi szempont, a jövőben jó vállalkozásnak bizonyulhat. Az úszósport fellegvára amúgy is a szegedi Sportuszoda lett. A nyugdíjas-, katona-, diákbérletek szociális intézményét pedig a SZUE állami, illetve tanácsi támogatás nélkül nem tudja megoldani.

Üzni tehát csak az árral szemben lehet, s aki ezt már nem bírja (sanyalag), az naponta megszokásból elkocoghat a SZUE bejáratáig és vissza.

Varga Iván

A januári Tiszatáj

A folyóirat 44. évfolyamának első száma a hagyományokhoz híven színvonalas irodalmi anyaggal nyit. Csorba Győző, Forrai József, Utassy József, Zalán Tibor, Varga Imre és Kurella Endre versei mellett Tamási Áron prózája — Szülőföldem V. — olvasható az új évet nyitó oldalakon, aminek egy félmondata szinte jellemzően kínálkozik erre az összeállításra: „... félj játék, félj forma a szó, s így együttvéve mégis borzasztó komolyan esik”. A legsúlyosabb szavakat Bohumil Hrabal-tól közli: az *Öfelseje pincére voltam* című drámában (fordította Varga György), aminek híre, sikere a tavaly nyári avignoni színházi fesztiválról, a nyíregyházi színház bemutatójáról eleve érdeklődést biztosít számára.

Hogy ez az olvasói érdeklődés erősen osztódjék, arról szinte különös figyelemmel gondoskodtak a Tiszatáj szerkesztői a Tanulmány, a Néző és a Művészet rovatok írásával. Közlik ugyanis A szocializmusok történelmi tipológiája — az eltorzult szocializmusok jellemzői címmel Bihari Mihály tanulmányát, melyben a jeles politológus a szocializmus történelmi, elméleti, gyakorlati, formációelméleti közelítése és elemzése után arra is választ keres, hogy milyen az eltorzult szocializmus lehetséges jövője. A felvázolt perspektivákat — melyek: 1. Történelmi szétesés — lassú elhalás, 2. A szétrobbanás, 3. Rendszerváltás forradalmi erejű radikális reformokon keresztül — az írásmű megfogalmazása (1989. november 7.) óta az európai történelem igazolja. Hogy a megkezdődött változások milyen irányokba és hogyan vezethetnek, arra is ad három lehetőséget Bihari, aki úgy zárja elemzését, hogy „A magyar társadalom történelmi jövője nyitott a demokratikus szocializmus felé éppen úgy, mint más, így például egy felzárkózó, megkésztet kapitalista modernizáció, vagy egy eredeti magyar út és történelmi alternatíva felé is.”

A Néző rovat nem kevésbé érdekes — am eddig a magyar olvasók számára erősen ködsített — pont felé tekint: összeállítást közöl az *Új Látóhatár (Látóhatár)*-ról. Arról, a Münchenben szerkesztett, immáron negyvenéves magyar folyóiratról, amit a honiak számára még titokzatossgok vesznek körül (a Tiszatáj-beli mostani vallomások nagyban oldják azokat),

ám elfogadható róla Szokolay Lajos megállapítása, hogy tudniillik: „... eleven, élő szervezet: olyan folyóirat, melynek működésére nem csupán a nyugati magyarság lehet büszke, de az egyetemes magyar irodalom is”.

Miként büszke lehet Szeged városa arra a festőre, aki közülünk 44 éves korában tragikus körülmények között elment: Zoltánfy Istvánra. S akinek munkásságát és emberségét, alkotásait és szellemiségét a Tiszatájban D. Fehér Zsuzsa, az értő művészettörténész, és a barát, Temesi Ferenc idézi meg, s méltatja meleg szavakkal. (A lapszámot Zoltánfy festményei illusztrálják.)

Bérczes László a magát szintén szegedinek számító Paál István rendező vallo-másának II. részét teszi közzé a folyóiratban — a 60-as évekről. A Kritika rovatban ezúttal Borbély Sándor Radnóti naplójáról szóló írása és Szigeti Lajos Sándor recenziója (Aczél Tamás—Méry Tibor: Tiszatáj vihar című könyvről) kapott helyet. Elbűcsúzik a szerkesztőség nevében Grezsa Ferenc főmunkatárs ebben a lapszámban a közelmúltban elhunyt kiváló irodalomtudóstól, Király Istvántól, akinek „halálával a magyar szellemi életben fájdalmas űr támadt”.

Sz. M.

Újra „kopogtatnak”

Az Állami Népszégnnyilvántartó Hivatal január 19. és 25. között személyre szólóan kézbesíti a kopogtatócédulákat — a cédulához tartozik az ajánlasi szelvény is — a választópolgároknak. Ezt Horváth Ferenc, a hivatal választási iro-

dájának vezetője mondta el az MTI kérdésére. Hozzátette: okulva a népszavazás alkalmából egyes helyeken történt visszaélésekből, az Állami Népszégnnyilvántartó Hivatal az egész országban magára vállalta a választási értesítők kézbesítését.

Fekete eső

— avagy: néha löni is kell

Új film

zó, nyers combok között nyakoncsipik a japán maffia, a Yakuza egyik emberét, aki előzőleg a brutalitás tényét jócskán kimeríti. Majd a japán hatóságok a foglyot Nick és Charlie társaságában átszállítják a szigetországba, ahol a reptéren sikerült fondorlatos módon megérnie. A japán rendőrség kézbe akarja venni az ügyet, de Nick és Charlie úgy érzik, ez rájuk tartozik, és nem tagítanak. Vezetőül kapják Masahiro Matsumot, aki nem más mint a nálunk is jól ismert Ken Takakura. Nick és társa nem nagyon kedvelik a tradíciókat, így aztán a kellően spékelt amerikai film, melyet Ridley Scott rendezett, elindul a maga útján.

Amerikában nem maradt el a siker, mert hát ott sokan is élnek, így többen „eszik” az akciófilmeket. Az USA-ban és Kanadában 1989 ok-

tóberében 1760 moziban mutatták be; egy hétvége 6,5 millió dollárt hozott. Japánban, ahol imádják Ken Takakurát, 121 moziban két nap alatt 2 millió dolláros bevételt eredményezett.

Akciófilmről van szó, így a megszokott panelekre nem sok mondatot érdemes vesztegetni: üldözés, gyilkolás, minimális női báj, pénzhasznítás, és oktalanságok elleni küzdő főhős, aki bizony bemutatja, hogy a japán harcsművészetet is padlóra lehet küldeni, és nem csak egyszer, de legalább két ízben. Michael Douglas alakítása a megszokott, jó színvonalú; úgy látszik, vannak szereplők, akik az akciófilmekre születtek. Douglas közéjük tartozik. Itt-ott az operatőr, Jan DeBont is csillogtatja tudását, meglepően szép képeket produkál két toroklémzés között. A zene kisse fülbemászó, ha legalábbis többször hallaná az ember, akkor biztosan. Egészen idáig a Fekete eső című filmről volt szó, mely 3402 méter hosszú.

P. Sz.

A mi kis színházunk...

Szegeden megint felkavarodott a por. Miközben diktátorokat tüntet el, drámaírókat tesz egy ország élére a nagybetűs élet, dramaturgok, rendezők vállalják fel nemzeti kis közösségek valamennyi problémáját, itt egy maroknyi színészcsapat saját kis forradalmát vívja. A város kettészakadt, drukkol! A Nagyszínház januárban szinte zárva, „kisöccsében” az Eisemann-muzsika andalít, a valódi színjáték a színpadokon kívül játszódik.

A főszereplők felvonásonként változnak. Ruszt, a nagy garabonciás, aki mindenhol víhart kavart, indít Szembeszáll a lejárt, funkcióltan színházi struktúrával, szakmailag alkalmatlan, saját pozícióját védő kulturális irányítással. Mindenki tudja, hogy igaza van. De nyilai, sajnos, rosszul vannak időzítve, célt tévesztnek. Nem az érintettek, hanem Gregor József veszi a lapot, az ő Credója következik. Pedig alig egy éve ő is ugyanazért hagyta el Szegedet. Látványos szembeállításuk sikeresnek mondható, mindketten sérülten hagyják el a terepet. Az apparátus kezét dörzsölhetik... „Rusznak mi köze hozzá, nem is tényleges főrendező, Gregornak meg legalább elmegy a kedve, belefárad a friss operaigazgatásba... Különben is, mi nem szólnak bele... kiírjuk a főrendező pályázatot” — mondja a tanácsi „mennyei hang” a felvonás végén.

Rémült színészcsapatok sorakoznak fel a második felvonásra. „Mi miért nem szavazhatjuk meg Rusztot tagozatvezetőnek, hiszen ezt tette az operatársulat Gregorral, a szimfonikusokkal egyetértésben lett Pál Tamás a zenekar vezetője, s itt a színházigazgatásra sem szoktak pályázatot kiírni...” Most a főrendezőit tényleg kiírják! Rusztot erre a társulat egységesen megválasztja, 17-en, nyomatékul, egzisztenciájukat is kockáztatják. Fiatalok, ezért talán könnyelműen, felmondanak, létrehozzák a Független Színpadot. Az apparátus újból örülhet, pozícióját megmaradtak, játsszon egymással tovább a megosztott prózái társulat. Nyilatkozik a szakszervezeti bonviván, okosakat mond a primadonna... A nagyérdemű, bár egyre kínosabban, szórakozhat tovább. Mellékszálakon, epizódistaként, színpadra szólítják a sajtót is. Ő a felelős, mindent megír — holott az a dolga, hogy hallgasson. A felvonás végén az apparátus, a „szakmai” irányítók tartanak egy kis (ön)vizsgálatot, az első felvonás szereplőinek idegesítésére. A második felvonás tehát ezzel az — egyelőre — néma monológgal zárul. S a tervezett harmadik? Miután már mindenkinek elege van, nyilván, találni kell egy bűnöst, aki majd elviszi a balhét... S közben a szakma dermedten figyel... Mi van megint Szegeden, a színház-

ban? A jó előadások helyett már évek óta csak botrányokat produkál...

Tényleg, miért éppen Szegeden jelentkeznek ilyen élesen, fekete-fehéren a színház körüli problémák? Miért tűri a város, hogy — miközben a funkcióltan, intézménycentrikus színházi struktúra már egy, szaklapokban agyonrágott csont — Szeged színházi életében, több tagozatú színházában ennek összes ellentmondása fellelhető legyen? (Nincs a tagozatoknak tényleges autonómiaja, a művészeti műhelyek munkája nincs összehangolva, párhuzamosan működött gazdasági egységek vannak stb.)

Miért tűri a város, hogy egy felkészületlen, pártirányításon szervilissé nevelődött apparátus készítse elő a szintén hozzá nem értő tanácsi vezetők és a még oly jó indulatú, de tehetetlen tanácsi testületek döntéseit? Mindezt újabban felelősségáthárítással fűszerezve, a műhelyek önállóságára hivatkozva. „Mi nem szólnak bele... csak éppen irányítjuk egy kicsit.”

A harmadik felvonásra talán az igazi felelősök is színpadra szállítanak. Alighanem ez is része egy országos rendteremtésnek.

S aztán az egészest lepie a por, és jöjjön már végre Szegeden is az igazi Játék.

Molnár Gabriella,
a Szegedi Színház-
barátok Körének
tagja

Befejezték...

Az év első napjaiban az ország minden településén megkezdődött a népszámlálás, az adatok összeírása. Több kisebb helységben néhány napon belül befejeződik a kérdőívek kitöltése és összegyűjtése, mint ahogyan az például Komárom megyében, Sur és Csátka községben már hétfőn meg is történt. A nagyobb városokban az összeírás gyors végrehajtására készítetia tanácsokat, hogy január végétől a következő nagy feladatnak, az országgyűlési választások előkészítésének kell nekilátniuk.

Én és a kisöcsém

Hát még kicsoda?

Nem vártunk intellektuális kinyilatkoztatást, nem vártunk mondatokat és fénylő pillanatoakat az élet szubsztanciájáról, mindezt nem is gondoltunk. Nevetni vágytunk, felüldülni, olyan könnyedén, ahogy a darab kéri ezt tőlünk. Aztán minden másképp történt.

Mondjuk azt, s akkor persze csak a tényeket erősítjük, hogy e sorok írója nem volt bővebben tájékozott a színház tájékán dülő csetepatéről, mint mondjuk a szegedi átlagpolgár. Úgy messziről oda-odapillantott, s konstalt egy-két pukkant, pengeváltást, majd látott egy kisebb csoportot elvonulni. Aztán megolvasta a sajtóház melletti építkezés paravánjára rótt dühös feliratot, miszerint az újságírók buzik lennének. S ha igen? Plátón is az volt, meg Andersen, meg mondjuk Ferencsik János is. Nem olyan nagy dolog ez, főként sértésként oktalanság használni, ámbátor ez mindenkinek a szíve dolga, kinek ágyúja van, kinek petárdája, kinek vaktölténye. Na most, ezen problémával az eredetően könnyed s polgári Eisemann-darab egyik alap problémáját cserkésztük be, amelyben szintén felvillant a maga kedves pikantériájával a homoszexualitás is, ám az androginitás — lásd egyszerűen: kétneműség — méginkább, vagyis egy gazdag leányból szegény fiú lesz, hogy aztán újra gaz-

dag leánnyá változzon, nem sorolom tovább, gondolom, ismerik a történetet.

Szórakozni — erősítem meg még egyszer — ezt kívántunk. Am mindennek háttér szabott ama aranytalansági sorozat, mely ezen az estén szinte az előadás első percétől kezdve kísértett a színpadon. Nem célunk vagdalkozni, személyeskedni, sebeket ejteni, hiszen bizonyára sok és hirtelen jött munka rejlik e táncosénekes produkció mögött. És mégis. El kell mondani, mi mindent tévesztettek itt össze a színészek, Sándor János rendezésében. Összetévesztették például a játékoságot a ripacsodással, a hangsúlyosságot a harsánysággal, az eleganciát a modorossággal. Van ennek a darabnak melleleg egy kulcsmondata is, kvázi imígyen hangzik: olyan nót akarok, akivel reggelizni is lehet. Vagyis, akit nem fejez be az ágy, tesszük hozzá. Akát nem fejez be az aktus. Akivel újramezhető, mert olyan, mert alkalmas rá egy következő nap is.

Tegyük fel, ha vannak olyan, a főntebb említett ággal végződő hölgyek, van ilyen előadás is. Felejthető. Kedd este ilyenl találokunk. Igazából nem tudni, ki tehet róla, gonoszak a körülmények. Semmi okunk nincs arra, hogy ne kívánjunk jobbakat.

Dal

SZDSZ-gyűjtés

Az SZDSZ szegedi szervezete, csatlakozva a JATE-n megalakult Temesvár Bizottság törekvéseihez, az újjászülöt romániai kulturális élet, elsősorban a temesvári és a kolozsvári egyetemek megsegítése céljából, pénz- és könyvgyűjtési akciót szervez. Várunk minden könyv- és pénzadományt a Rákóczi utca 11. szám alatt (telefon: 20-796) megnyitott irodánkban, 10—13 és 14—17 óra között. Annak érdekében, hogy a segítség a legcélszerűbb összetételben, a leginkább rászorultakhoz jusson el, az összegyűlt könyveket csakúgy, mint a pénzadományokból vásárolt oktatási segédanyagokat a Temesvár Bizottsághoz juttatjuk el.